

กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่ม
ภาคเหนือตอนล่าง

Strategy for Develop Industry Teachers Competency in the 21st Century of
Lower Northern Rajabhat University

วิชณ บัวเทศ*

Witsanu Buathes

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง โดยแบ่งวิธีการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาสภาพปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 21 โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่างจำนวน 163 คน และการสัมภาษณ์ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน จำนวน 12 คน 2) ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และการยกร่างกลยุทธ์ โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 ครั้ง มีผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ 21 คน และ 15 คน ตามลำดับ และการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน และ 3) การประเมินกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 20 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น มี 9 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) เสริมแรงจูงใจให้กับครูช่างอุตสาหกรรม ให้มีการพัฒนาสมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงาน อย่างต่อเนื่อง 2) เสริมสร้างความรัก ความผูกพันของครูช่างอุตสาหกรรม เพื่อให้เกิดความศรัทธาและความรับผิดชอบในวิชาชีพครู 3) พัฒนาความสามารถในการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมของครูช่างอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง 4) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการเรียนรู้ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ 5) พัฒนาการจัดทำและบริหารแผนพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม 6) พัฒนาการบริหารจัดการงบประมาณในการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม 7) พัฒนาการบริหารจัดการวัสดุในการดำเนินงานพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม 8) พัฒนาระบบการจัดการบริหารแผนพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม และ 9) ปรับปรุงระบบและกลไกในการติดตามประเมินผลการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

คำสำคัญ : กลยุทธ์ / สมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม / ศตวรรษที่ 21

ABSTRACT

The purpose of this research is to create strategies for develop industry teachers competencies in the 21st Century of Lower Northern Rajabhat University by dividing research methodology in 3 steps which are 1) studing conditions of the problems and factors that affect the development of industry teachers' competencies in the 21st Century by using questionnaire for 163 administrators and teachers of Lower Northern Rajabhat University and interview 12 administrators and teachers 2) analyzing the environment and drafting the strategies through workshops. The workshops are carried out 2 times with the related personnel with 21 and 15 attendees respectively and Connoisseurship seminars of 9 specialists and 3) evaluating the developed strategies of 20 specialists with the use of frequencies such as percentage, average, standard deviation and content analysis. The research found that : There are 9 developed strategies which are 1) to continuously reinforce and motivate industry teachers to develop core competencies and job competencies 2) build good relationship between the teachers to create faith and responsibilities for this field of work 3) continuously improve the ability for research and develop new innovations for the industry teachers 4) form a good network with various academic institutes both domestically and internationally 5) develop the creation and management of industry teachers' competencies development plan 6) develop the management of budget for developing industry teachers' competencies 7) develop the management of equipment needed to carry out the development of industry teachers' competencies 8) develop the operations and process of developing industry teachers' competencies 9) improve the system and mechanisms of industry teachers' competencies assessments for effective results.

Keywords : Strategy / Industry Teachers Competencies / 21st Century

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการพัฒนาการศึกษาภายใต้ยุทธศาสตร์ของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) กล่าวว่า การศึกษากับการพัฒนาสังคมเป็นกระแสหลักสำคัญที่สังคมโดยรวมต่างเฝ้าจับตามองในกระบวนการพัฒนาสังคมที่เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในมิติต่างๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนา ซึ่งเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปแล้วว่ายุทธศาสตร์ของการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่สองได้มุ่งเน้นในมิติของการพัฒนา 4 มิติสำคัญ ได้แก่ การปฏิรูปนักเรียนยุคใหม่ การปฏิรูปครูยุคใหม่ การปฏิรูปโรงเรียนหรือแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และการปฏิรูประบบบริหารจัดการยุคใหม่ ซึ่งในทุกมิติมีความสอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุผลของการปฏิรูปการศึกษาไทยในทศวรรษที่สอง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552)

สำหรับการปฏิรูปเพื่อพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ มีข้อเสนอแนะในเชิงยุทธศาสตร์ของการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาหลากหลายแนวทาง ตามข้อเสนอของคณะกรรมการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการที่ได้เสนอแนะไว้ ทั้งนี้เพื่อสร้างให้ครูยุคใหม่มีบทบาทในการเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า มีระบบกระบวนการผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานเหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต ด้านการศึกษาเร่งพัฒนา

คุณภาพการศึกษาโดยการปฏิรูประบบความรู้ของสังคมไทย ประกอบด้วยการยกระดับองค์ความรู้ให้ได้มาตรฐานสากล พัฒนามหาวิทยาลัยเข้าสู่ระดับโลก พัฒนาระบบการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรมมุ่งการสร้างจริยธรรม เพิ่มขีดความสามารถเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน เร่งรัดการจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพรับรองสมรรถนะการปฏิบัติงานตามมาตรฐานอาชีพ และการจัดทำมาตรฐานฝีมือแรงงานให้ครบทุกอุตสาหกรรม (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2554, หน้า 26-28)

ในสภาพการณ์ทางการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านมา พบว่า การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูโดยเฉพาะครูช่างอุตสาหกรรม ยังขาดการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพเพราะงบประมาณจำกัด ไม่ตรงกับความต้องการและขาดการติดตามประเมินผลการพัฒนา และยังพบว่าการพัฒนาในปัจจุบันยังไม่มีเอกภาพด้านนโยบายและมาตรฐานที่ชัดเจน แม้ว่าหน่วยงานต่างๆ จะจัดโครงการพัฒนาเป็นจำนวนมาก แต่ก็ยังซับซ้อนไม่เป็นระบบ ขาดประสิทธิภาพและขาดความต่อเนื่อง ทำให้ไม่เห็นผลการนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551)

ดังนั้นมาตรการและแนวทางของการยกระดับการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของวิชาชีพแห่งความเป็นครู จึงถูกกำหนดขึ้นในหลากหลายกลยุทธ์ เพื่อนำมาซึ่งความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดสมรรถนะเชิงวิชาชีพในระดับต่างๆ จะเป็นประเด็นสำคัญของการสร้างประสิทธิภาพในการพัฒนาศาสตร์แห่งความเป็นครูให้บรรลุผลสอดคล้องกับสถานการณ์ และบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อสร้างและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ก้าวไปในสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี (พศิน แต่งจวง, 2554)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะศึกษาสภาพ ปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 21 และศึกษาว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่างมีปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 21 อย่างไร เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ให้มีความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ทั้งนี้ เพื่อให้มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ผู้มีส่วนได้เสีย สามารถนำกลยุทธ์ที่สร้างขึ้นไปใช้ในการสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต ด้านการศึกษา เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการปฏิรูประบบความรู้ของสังคมไทย อันประกอบด้วยการยกระดับองค์ความรู้ให้ได้มาตรฐานสากล พัฒนามหาวิทยาลัยเข้าสู่ระดับโลก และครูช่างอุตสาหกรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง มีแนวทางการยกระดับสมรรถนะทางช่างอุตสาหกรรมของตนเองให้มีคุณภาพได้มาตรฐานในระดับสากล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง
2. เพื่อสร้างกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง
3. เพื่อประเมินกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ทั้ง 4 แห่ง จำนวน 163 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ทั้ง 4 แห่ง จำนวน 12 คน วิเคราะห์ข้อมูลใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 สร้างกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1 เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ทั้ง 4 แห่ง จำนวน 13 คน และผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ประสบการณ์ในการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม จำนวน 8 คน วิเคราะห์ข้อมูลใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา การประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2 เพื่อยกร่างกลยุทธ์ ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ทั้ง 4 แห่ง จำนวน 8 คน และผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ประสบการณ์ในการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม จำนวน 7 คน วิเคราะห์ข้อมูลใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา และการตรวจสอบร่างกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม หรือการวางแผนกลยุทธ์ จำนวน 9 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา และการจัดเรียงอันดับ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม ในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง โดยใช้แบบสอบถามในการประเมินกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการพัฒนาทักษะนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม จำนวน 20 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด

สรุปผลการวิจัย

ผลการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง สรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง สรุปได้ดังนี้

1.1 สภาพการพัฒนาสมรรถนะหลักของครูช่างอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ในภาพรวมสภาพการพัฒนาสมรรถนะหลักของครูช่างอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่างอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

- 1) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก โดยครูช่างอุตสาหกรรมมีความสามารถในการพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง และมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีคุณภาพ ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์
- 2) ด้านการบริการที่ดีอยู่ในระดับมากที่สุด โดยครูช่างอุตสาหกรรมมีความตั้งใจและเต็มใจในการให้บริการ และมีการปรับปรุงระบบบริการให้มีประสิทธิภาพ
- 3) ด้านการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก โดยครูช่างอุตสาหกรรมมีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ติดตามองค์ความรู้ใหม่ๆ ทางวิชาการและวิชาชีพ และมีการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กรและวิชาชีพ
- 4) ด้านการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับมาก โดยครูช่างอุตสาหกรรมมีการให้ความร่วมมือช่วยเหลือและสนับสนุนเพื่อนร่วมงาน และมีการเสริมแรงให้กำลังใจ

เพื่อนร่วมงาน และ 5) ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครูอยู่ในระดับมาก โดยครูช่างอุตสาหกรรมมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ และมีวินัยและความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ

1.2 สภาพสมรรถนะประจำสายงานของครูช่างอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ในภาพรวมสภาพสมรรถนะประจำสายงานของครูช่างอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่างอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก โดยครูช่างอุตสาหกรรมมีความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ และมีการใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมการเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านการพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับมาก โดยครูช่างอุตสาหกรรมมีการปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย ความภูมิใจในความเป็นไทย ให้แก่ผู้เรียน และมีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียน 3) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก โดยครูช่างอุตสาหกรรมมีการกำกับดูแลชั้นเรียนรายชั้น/รายวิชา และมีการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน 4) ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับมาก โดยครูช่างอุตสาหกรรมมีการวิเคราะห์รายการพฤติกรรม และมีการสังเคราะห์รายการพฤติกรรม 5) ด้านภาวะผู้นำครู อยู่ในระดับมาก โดยครูช่างอุตสาหกรรมมีภาวะภาวะความเป็นผู้ใหญ่ที่เหมาะสมกับความเป็นครู และมีการปฏิบัติงานอย่างไต่ตรอง และ 6) ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ในระดับปานกลาง โดยครูช่างอุตสาหกรรมมีการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน เพื่อจัดการเรียนรู้ และมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการจัดการเรียนรู้

1.3 ปัญหาการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ครูช่างอุตสาหกรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ยังขาดความสามารถในการวางแผน การกำหนดเป้าหมาย การวิเคราะห์สังเคราะห์ภารกิจงาน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชนรวมถึงภาคประชาชน การแสดงบทบาทผู้นำหรือผู้ตาม องค์ความรู้ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ความคิดในการเป็นบุคคลแห่งการเปลี่ยนแปลง การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อจัดการเรียนรู้ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการจัดการเรียนรู้

1.4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง สรุปได้ดังนี้

1.4.1 ปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ในภาพรวมปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่างอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) ด้านทรัพยากรอยู่ในระดับมาก โดยหน่วยงานมีความพร้อมของสถานที่ ทำเลที่ตั้ง และมีความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่ใช้ในการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม 2) ด้านบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในระดับมาก โดยครูช่างอุตสาหกรรมมีความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยี และสารสนเทศ และมีความเป็นผู้มีใจกว้าง มีความซื่อสัตย์ 3) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง โดยหน่วยงานมีความเพียงพอของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และมีความทันสมัยของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่พร้อมในการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม และ 4) ด้านการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง โดยหน่วยงานมีการสร้างตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินความสำเร็จ และมีการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม

1.4.2 ปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ในภาพรวมปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่างอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) ด้านการเมือง/กฎหมาย อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการกำหนดนโยบายทางการเมือง กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และนโยบายด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากส่วนกลางที่เอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม 2) ด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับมาก โดยมีแนวโน้มความต้องการจ้างงานของครูช่างอุตสาหกรรมในภูมิภาคอาเซียน และมีการเติบโตของเศรษฐกิจในภูมิภาคอาเซียน ที่เอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม 3) ด้านเทคโนโลยีอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีระบบการจัดเก็บข้อมูลการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม ที่มีประสิทธิภาพ และมีการนำเทคโนโลยีที่สมัยใหม่ที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกมาใช้ในการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรมอย่างเพียงพอ และ 4) ด้านสังคมและวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก โดยมีประเพณีและวัฒนธรรม ทศนคติ ค่านิยม ความเชื่อของคนในชุมชนส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีสังคมและประชาชนในชุมชนมีความคาดหวังในการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม เพิ่มมากขึ้น

2. ผลการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง สรุปได้ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) พบว่า มีสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็ง มีจำนวน 11 ข้อ ข้อที่มีค่าน้ำหนักคะแนนสูงที่สุด คือ มีความพร้อมด้านสมรรถนะวิชาชีพในการพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง (0.197) และสภาพแวดล้อมภายในที่จุดอ่อน มีจำนวน 10 ข้อ ข้อที่มีค่าน้ำหนักคะแนนสูงที่สุด คือ การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ยังมีน้อย (0.205) ส่วนสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส มีจำนวน 5 ข้อ ข้อที่มีค่าน้ำหนักคะแนนสูงที่สุด คือ สังคมและประชาชนในชุมชนมีความคาดหวังในการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม เพิ่มมากขึ้น (0.406) และสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรค มีจำนวน 5 ข้อ ข้อที่มีค่าน้ำหนักคะแนนสูง ที่สุด คือ ค่าใช้จ่ายที่ได้รับสนับสนุนจากรัฐบาลและเอกชนที่จัดสรรให้มหาวิทยาลัย ในการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม ยังมีไม่เพียงพอ (0.394)

2.2 ผลการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ จำนวน 4 ข้อ ประเด็นกลยุทธ์ จำนวน 4 ข้อ เป้าประสงค์ จำนวน 4 ข้อ กลยุทธ์ จำนวน 9 ข้อ ตัวชี้วัด จำนวน 19 ข้อ และมาตรการ จำนวน 29 ข้อ ซึ่งสรุปกลยุทธ์จำแนกตามประเด็นกลยุทธ์ ดังนี้

2.2.1 ประเด็นกลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาครูช่างอุตสาหกรรม ให้มีสมรรถนะในวิชาชีพที่เกิดความเชี่ยวชาญ ก้าวสู่การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มี 3 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 เสริมแรงจูงใจให้กับครูช่างอุตสาหกรรม ให้มีการพัฒนาสมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงาน อย่างต่อเนื่อง กลยุทธ์ที่ 2 เสริมสร้างความรัก ความผูกพันของครูช่างอุตสาหกรรม เพื่อให้เกิดความศรัทธาและความรับผิดชอบในวิชาชีพครู และกลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาความสามารถในการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมของครูช่างอุตสาหกรรม อย่างต่อเนื่อง

2.2.2 ประเด็นกลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาเครือข่ายความสัมพันธ์และความร่วมมือในการจัดการการเรียนรู้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มี 1 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 4 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการเรียนรู้ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

2.2.3 ประเด็นกลยุทธ์ที่ 3 การบริหารจัดการแผนพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม ให้มีประสิทธิภาพ มี 4 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาการจัดทำและบริหารแผนพัฒนาสมรรถนะครูช่าง

อุตสาหกรรม กลยุทธ์ที่ 6 พัฒนาการบริหารจัดการงบประมาณในการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม กลยุทธ์ที่ 7 พัฒนาการบริหารจัดการวัสดุในการดำเนินงานพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม และกลยุทธ์ที่ 8 พัฒนาระบบการจัดการบริหารแผนพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม

2.2.4 ประเด็นกลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ มี 1 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 9 ปรับปรุงระบบและกลไกในการติดตามประเมินผลการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. ผลการประเมินกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง พบว่า 1) ด้านความเหมาะสม ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายกลยุทธ์ พบว่า กลยุทธ์ที่ 9 ปรับปรุงระบบและกลไกในการติดตามประเมินผลการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 2) ด้านความเป็นไปได้ ในภาพรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายกลยุทธ์ พบว่า กลยุทธ์ที่ 1 เสริมแรงจูงใจให้กับครูช่างอุตสาหกรรม ให้มีการพัฒนาสมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงานอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และ 3) ด้านความเป็นประโยชน์ ในภาพรวมมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายกลยุทธ์ พบว่า กลยุทธ์ที่ 1 เสริมแรงจูงใจให้กับครูช่างอุตสาหกรรม ให้มีการพัฒนาสมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงานอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์การประเมิน พบว่า กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง พบว่า กลยุทธ์ทั้ง 9 กลยุทธ์ ที่มีความสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม คือ กลยุทธ์ที่ 1 เสริมแรงจูงใจให้กับครูช่างอุตสาหกรรม ให้มีการพัฒนาสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงาน อย่างต่อเนื่อง กลยุทธ์ที่ 2 เสริมสร้างความรัก ความผูกพันของครูช่างอุตสาหกรรม เพื่อให้เกิดความศรัทธาและความรับผิดชอบในวิชาชีพครู และ กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาความสามารถในการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมของครูช่างอุตสาหกรรม อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการพัฒนาสมรรถนะให้แก่ครูช่างอุตสาหกรรม จะเพิ่มขีดความสามารถ อีกทั้งยังเป็นการฝึกอบรมเพื่อให้ครูช่างอุตสาหกรรมเกิดความเชี่ยวชาญในสายงานที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่ ผลการศึกษาสอดคล้องกับต่อตระกูล อุบลวัตร (2550) ได้นำเสนอยุทธศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาไทยในบริบทการเปิดเสรีทางการค้าที่สำคัญ คือ ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรอุดมศึกษา และยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาความสามารถภาษาต่างประเทศ กลยุทธ์ที่ 4 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการเรียนรู้ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เนื่องจากการมีเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ จะทำให้ครูช่างอุตสาหกรรมเกิดทักษะและความชำนาญในสมรรถนะวิชาชีพเพิ่มขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นเตรียมพร้อมเพื่อให้ครูช่างอุตสาหกรรมก้าวสู่การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ผลการศึกษาสอดคล้องกับ พลาพรณ คำพรรณ (2553) ที่ได้สังเคราะห์ยุทธศาสตร์ความร่วมมือด้านอุดมศึกษากับต่างประเทศ เสนอกลยุทธ์ที่สำคัญ ได้แก่ การสร้างความร่วมมือเพื่อยกระดับอุดมศึกษาไทยสู่มาตรฐานสากล การดำเนินความร่วมมือเชิงรุกในการสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศ การปรับกฎระเบียบให้อำนวยต่อการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาการจัดทำและบริหารแผนพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม กลยุทธ์ที่ 6 พัฒนาการบริหารจัดการงบประมาณในการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม กลยุทธ์ที่ 7 พัฒนาการบริหารจัดการวัสดุในการดำเนินงานพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม และกลยุทธ์ที่ 8 พัฒนาระบบการจัดการบริหารแผนพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม

เนื่องจากการบริหารจัดการแผนพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม จำเป็นต้องมีการกำหนดแผนการดำเนินงานในด้านต่างๆ เช่น ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ รวมถึงด้านทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานให้มากที่สุด ผลการศึกษาสอดคล้องกับศิริชัย กาญจนวาสี และคนอื่นๆ (2550) ที่ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบของระบบการจัดการแบบบูรณาการสำหรับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยมีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ ได้แก่ กำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการจะต้องมีการกำหนดโครงสร้างการบริหารที่ประกอบด้วยกลุ่มงานและมาตรฐานการดำเนินงานที่เป็นวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ และการบริหารจัดการศึกษาจะต้องมีการบูรณาการจุดมุ่งหมาย สาระ วิธีการ และทรัพยากรการบริหารโดยใช้ MSPA เป็นตัวขับเคลื่อน ได้แก่ การระดมทรัพยากร การใช้กลยุทธ์ การมีส่วนร่วม และความอิสระ คล่องตัวในการสร้างความโดดเด่นทางวิชาการ และกลยุทธ์ที่ 9 ปรับปรุงระบบและกลไกในการติดตามประเมินผลการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เนื่องจากการมีระบบติดตามและประเมินผลการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม จะสามารถนำไปสู่การวิเคราะห์สมรรถนะของครูช่างอุตสาหกรรมได้ว่ามีจุดแข็ง และจุดอ่อนด้านใด ซึ่งจะสามารถนำมาปรับปรุงแก้ไขและทำการพัฒนาสมรรถนะของครูช่างอุตสาหกรรมได้อย่างตรงจุด ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการและภาระงานของครูช่างอุตสาหกรรม ผลการศึกษาสอดคล้องกับสถาบันการจัดการแห่งประเทศนิวซีแลนด์ (New Zealand Institute of Management, 2008) ที่ได้ทำการศึกษาและจัดกลุ่มสมรรถนะของผู้บริหาร โดยทำการจัดกลุ่มตามภาระหน้าที่และตามคุณลักษณะเฉพาะของสมรรถนะ ได้ข้อสรุปถึงสมรรถนะของผู้บริหารในสมรรถนะระดับนโยบายในภาพรวม คือ ความสามารถในการมองภาพรวมขององค์การ และกำกับดูแลบนพื้นฐานที่เกี่ยวกับภาระหน้าที่ที่สำคัญ ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ พันธกิจขององค์การ การกำหนดรูปแบบวัฒนธรรมองค์การและพฤติกรรมที่องค์การคาดหวัง ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่มุ่งเสริมสร้างคุณค่าทางจริยธรรมตามจุดเน้นหรือความต้องการของสังคม การกำกับติดตามการปฏิบัติและทบทวนการปฏิบัติงานขององค์การ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การนำกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการพัฒนาครูช่างอุตสาหกรรมให้มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาแต่ละแห่งควรทำการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูช่าง เพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาครูช่างอุตสาหกรรม และเลือกใช้กลยุทธ์ที่มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบหรือพัฒนาตัวชี้วัดการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง เพื่อกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการพัฒนาครูช่างอุตสาหกรรม ซึ่งจะทำให้ครูช่างอุตสาหกรรมได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

คณะรัฐมนตรี, สำนักเลขาธิการ. (2554). คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี. [Online]. Available :

http://www.cabinet.thaigov.go.th/bb_main31.htm. [2554, สิงหาคม 20].

ต่อตระกูล อุบลรัตน์. (2550). การนำเสนอยุทธศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาไทยในบริบทการเปิดเสรี

ทางการค้า. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พศิน แดงจวง. (2554). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ดวงกมลการพิมพ์.

พลาพรรณ คำพรรณ. (2553, กันยายน-ธันวาคม). ยุทธศาสตร์ความร่วมมือด้านอุดมศึกษากับต่างประเทศ.

วารสารพัฒนบริหารศาสตร์, 50(4), 132-150.

ศิริชัย กาญจนวาสี และคนอื่นๆ. (2550). รูปแบบของระบบการบริหารจัดการแบบบูรณาการสำหรับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สภาการศึกษา, สำนักงานเลขาธิการ. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561). กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

_____. (2551). รายงานการวิจัยสมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

New Zealand Institute of Management. (2008). Competency Model : A Review of the Literature and the Role of the Employment and Training Administration (ETA). New Zealand Institute of Management.